

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/nauka/konferencje-naukowe/33974,Konferencja-naukowa-Wladze-PRL-wobec-Kosciolow-i-zwiazkow-wyznaniowych-na-Srodko.html
28.04.2024, 10:54

Konferencja naukowa „Władze PRL wobec Kościołów i związków wyznaniowych na Środkowym Nadodrzu w latach 1980-1989” - Paradyż, 10 grudnia 2013

[więcej zdjęć](#)

10 grudnia 2013 roku poznański oddział Instytutu Pamięci Narodowej, we współpracy z Wyższym Seminarium Duchownym w Paradyżu, zorganizował konferencję naukową poświęconą zagadnieniu: „Władza wobec Kościołów i związków wyznaniowych na Środkowym Nadodrzu w latach 1980–1989”. Konferencja odbyła się w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu.

Konferencja była czwartą i zarazem ostatnią z cyklu konferencji poświęconych analizie stosunków między państwem a Kościołami i związkami wyznaniowymi na Środkowym Nadodrzu w latach 1945–1989.

Przed rozpoczęciem obradzebranych powitali: ks. dr Paweł Łobaczewski – rektor Zielonogórsko-Gorzowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Paradyżu oraz dyrektor poznańskiego oddziału IPN, dr Rafał Reczek. Wyrazili oni nadzieję, że powzięte w trakcie konferencji ustalenia badawcze pozwolą na poszerzenie wiedzy o sytuacji wyznaniowej w systemie totalitarnym na Ziemi Lubuskiej, zwanej też Środkowym Nadodrzem, a także staną się ważnym elementem składowym przyszłej syntezy dziejów Kościoła na wschód od Odry – zachodniej granicy Polski, w jej środkowej części.

Wśród gości obecni byli biskupi Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej: JE ks. bp dr Stefan Regmunt, JE ks. bp. Tadeusz Lityński i JE ks. bp. dr Paweł Socha.

Moderatorami sesji byli ks. dr Dariusz Śmierzchalski-Wachocz (Wyższe Seminarium Duchowne w Paradyżu) i dr Elżbieta Wojcieszek (pozański Oddział Instytutu Pamięi Narodowej).

PROGRAM KONFERENCJI

Otwarcie:

- 9.00–9.15 Alokucja Rektora WSD w Paradyżu i Dyrektora Oddziału IPN w Poznaniu

I sesja:

- 9.15–9.45
prof. dr hab. Jan Żaryn (IPN), *Władze państwowe PRL w latach 80. wobec Kościoła katolickiego*
- 9.45–10.15
ks. prof. dr hab. Zygmunt Zieliński (Lublin), *Kościół lat 80. – mediator czy zakładnik?*
- 10.15–10.45
ks. dr hab. Tadeusz Stanisławski (KUL), *Zmiany w zakresie opodatkowania i ubezpieczeń społecznych Kościoła w latach 80. XX w.*
- 10.45–11.15
dr Rafał Reczek (IPN), *Władze wobec ruchu pielgrzymkowego na przykładzie Sanktuarium w Klenicy*

II sesja:

- 11.30–12.00
Przemysław Zwiernik (IPN), *Władze, Kościół, Solidarność na ziemi lubuskiej 1980–1989 – zarys problemu*
- 12.00–12.20

dr hab. Dariusz Rymar (APG), *Stosunki państwo - Kościół na Środkowym Nadodrzu w latach 80. w zasobie Archiwum Państwowego w Gorzowie Wlkp.*

■ 12.20-12.40

dr Elżbieta Wojcieszek (IPN), *Charakterystyka akt wyznaniowych dotyczących Ziemi Lubuskiej, wytworzonych przez funkcjonariuszy bezpieczeństwa Polski Ludowej*

Na zakończenie konferencji odbyła się dyskusja połączona ze wspomnieniami naocznych świadków przedstawianych wydarzeń. Podsumowując sesję, ks. bp dr Stefan Regmunt podkreślił, że tereny wchodzące obecnie w obszar diecezji zielonogórsko-gorzowskiej „były szczególnie doświadczane, ponieważ właśnie tutaj już od 1945 r. próbowano wprowadzać zastępcze formy laickie dla tego wszystkiego, co było ważne dla Kościoła katolickiego. To właśnie na naszych ziemiach starano się za wszelką cenę marginalizować chrześcijaństwo i zniszczyć jedność między duchownymi i wiernymi”.

Relacje pomiędzy komunistycznym aparatem władzy a Kościołami i związkami wyznaniowymi stanowią jedno z ważniejszych zagadnień badawczych historii Polski po roku 1945. W latach 2007–2010 poznański oddział IPN realizował projekt „Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1945–1989”. W czterech tomach serii wydawniczej pod redakcją dr. hab. Konrada Białeckiego opublikowano artykuły przybliżające relacje państwo - Kościół i związki wyznaniowe w latach 1945–1956, 1956–1970, 1970–1980, 1980–1989. Cykl konferencji poświęconych prezentacji działań władz komunistycznych wobec Kościołów i związków wyznaniowych w okresie PRL na Środkowym Nadodrzu organizatorzy zainicjowali przed czterema laty. Pierwsza sesja, w roku 2010, skupiała się na latach 1945–1956, druga, zorganizowana w roku 2011, koncentrowała się wokół dat skrajnych 1956–1970, trzecia natomiast, podjęta w 2012 roku, uwzględniała lata 1970–1980. Dotychczas ukazały się materiały pokonferencyjne powstałe na podstawie dwóch pierwszych sesji, obejmujących lata 1945–1970, kolejne w przygotowaniu.